

Un tresor gastronòmic i forestal

Els bolets tenen una importància fonamental per als boscos perquè ajuden a mantenir l'equilibri de l'ecosistema

JOSÉ LUIS GALLEGO
BARCELONA

Les pluges de les darreres setmanes no tan sols han afavorit la recuperació dels embassaments de Catalunya –que han incrementat el seu cabal gairebé un 10%–, també han estat força beneficioses per al desenvolupament dels bolets, un preuat tresor per a les persones i d'un valor més important encara per als boscos, ja que exerceixen un paper fonamental en la salut dels ecosistemes.

Els rovellons, els rossinyols, els pinetells, els ceps, les múrgules i altres són el fruit i l'òrgan sexual dels fongs, uns éssers subterrànics que viuen a cavall entre el regne animal i el vegetal. Els fongs estan formats per micelis, una xarxa de filaments que s'estén sota terra i que és un element vertebrador de l'estructura del sòl, que és extremadament fràgil.

Els primers 20 centímetres de terra (al voltant d'un

pam de profunditat sota l'estol de fulles seques) funcionen al mateix lloc des de fa més de 2.000 anys com un lent i sofisticat laboratori químic del qual els fongs formen part: la seva funció és la de processar substàncies de deixalla orgànica per transformar-les en nutrients i formar així un dels substrats naturals més fecunds i amb més capacitat de tota la natura: el sòl forestal. A partir d'ell es desenvolupa tot el que conforma el paisatge i la seva flora i fauna. Qualsevol alteració del sòl representa una alteració en l'ecosistema, per això s'ha d'anar tan amb compte al visitar el bosc amb un bastó a la mà.

UNA PETITA INDÚSTRIA // La recol·lecció dels bolets, per altra banda, esdevé una de les principals aficions a Catalunya quan arriba la tardor. Però, a més de la tradició boletaire, del que suposa gaudir d'una sortida relaxada pel bosc en companyia dels amics per omplir un

cistellet, aquesta activitat genera una petita indústria força sorprenent. Segons el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Catalunya té al voltant de 200.000 hectàrees de bosc que són aptes per a la producció de bolets: un 10% de la superfície forestal.

En condicions favorables, com les que es donen aquest any, es podrien arribar a recollir prop de 6.000 tones de bolets, cosa que, a un valor mitjà de 10 euros el quilò, generaria un rendiment econòmic de 60 milions d'euros. Una xifra a què caldria afegir tot el benefici que genera a les comarques de muntanya i els propietaris forestals exigeixen des de fa molt temps una ordenació de l'activitat boletaire que reguli

FALTA UNA REGLAMENTACIÓ // A Catalunya, els municipis de les comarques de muntanya i els propietaris forestals exigeixen des de fa molt temps una ordenació de l'activitat boletaire que reguli

l'accés al bosc dels qui la practiquen i eviti l'impacte ambiental que generen a l'entorn. Les propostes van des de l'establiment d'unes taxes d'accés al bosc (com si s'hi cobrés entrada) fins a la implantació d'una llicència que s'atorgaria després d'un examen. En qualsevol cas, la impopularitat d'aquestes mesures i la dificultat que comportaria la seva posada en marxa fan que una darrera l'altra totes les administracions facin la vista grossa amb els boletaires.

A la resta de l'Estat s'han aprovat diversos marcs legislatius força singulars. Per exemple, el segon punt de l'article quart de l'ordre de regulació de la recollida de fongs de la Generalitat valenciana diu: «Queda prohibit arrencar exemplars per caprici, excepte quan existeixin dubtes per a la identificació, casos en què s'agafarà un bolet o fong amb peu complet i es retornarà al seu lloc en cas de ser rebutjat el consum».

curiositats

ENTRE EL 90% I EL 95% ÉS AIGUA

1. La gran majoria dels bolets estan formats, com a mínim, per un 90% o un 95% d'aigua.
2. Hi ha bolets molt verinosos que tenen bon gust després de cuinar-los i altres que són inofensius per a la salut i tenen un sabor molt dolent.
3. Rússia és un dels països amb més tradició boletaire.
4. Molts animals poden menjar bolets que són verinosos per als humans.
5. Molts bolets tenen noms relacionats amb el seu aspecte o efecte, com el peu de rata o el mataparent.



Rovelló
(*Lacatrius sanguifluus*)



Fredolic
(*Tricholoma terreum*)



Rossinyol
(*Cantharellus cibarius*)

Anar a buscar bolets

Els bolets surten quan les condicions d'humiditat i temperatura són favorables per a la reproducció. A Catalunya, la majoria surten a la tardor, després de les pluges, quan el terra del bosc és humit i encara no glaça. També n'hi ha que surten a la primavera, com les múrgules.



L'anatomia



1. Barret
2. Himeni
3. Anell
4. Estípit (peu)
5. Miceli

CONSELLS PRÀCTICS

- ✓ Els bolets s'han de tallar amb un ganivet a mig peu: mai s'han d'arrencar.
- ✓ Mai hem de fer servir un rasclat o una pala per aixecar la pinassa, així fem malbé el terra i arruïnem la collita de bolets per sempre.
- ✓ Els bolets que no agafem, deixem-los tranquils, no els regirem o els xutem.
- ✓ Si els transportem en un cistell permetrem que les espores del barret caiguin al terra del bosc i així mentre caminem resembrem el bosc.
- ✓ Mai s'ha d'agafar un bolet que no coneixem, ni que sigui per identificar-lo després a casa amb l'ajut d'una guia. El bolet pot canviar d'aspecte després de tallar-lo i donar peu a confusions que poden esdevenir fatals.
- ✓ Cal caminar pel bosc amb molt de compte, no perdent mai de vista els referents topogràfics.

Material



WEBS RECOMANADES

- <http://www.fotoxip.com/bolets/index.htm>
- <http://www.gm.es/amjc/>
- <http://www.gmcaesaraugusta.com>
- <http://www.arquird.es/users/boletsweb>

Bolets comestibles

- FREDOLIC (*Tricholoma terreum*)
- ROVELLÓ (*Lacatrius sanguifluus*)
- PINETELL (*Lactarius deliciosus*)
- REIG (*Amanita Caesarea*)
- ROSSINYOL (*Cantharellus cibarius*)
- CEP (*Boletus edulis*)
- MÚRGULA (*Morchella esculenta*)
- TROMPETA DE LA MORT (*Craterellus cornucopioides*)
- CARLET (*Hygrophorus russula*)
- CAMAGROC (*Cantharellus lutescens*)

Bolets tòxics

- FARINERA BORDA (*Amanita phalloides*)
- GÍRGOLA D'OLIVERA (*Omphalotus olearius*)
- PIXACA (*Amanita pantherina*)
- REIG BORD (*Amanita muscaria*)
- MATAPARENTS (*Boletus satanas*)



Mataparents (*Boletus satanas*)



Farinera borda
(*Amanita phalloides*)

INFOGRAFIA:
FRUT VIDAL